

Årsrapport för Folkhälsoarbete 2024

Stadsområde Hisingen

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1	INLEDNING	1
2	BAKGRUND	2
3	BEFOLKNINGENS BEHOV OCH LOKALA FÖRUTSÄTTNINGAR	2
4	INSTRUKTIONER.....	5
5	MÅLOMRÅDEN	5
5.1	ÖKA MÖJLIGHETERNA TILL EN GOD START I LIVET OCH GODA UPPVÄXTVILLKOR	5
5.2	ÖKA DEN PSYKISKA HÄLSAN	14
5.3	ÖKA FÖRUTSÄTTNINGARNA FÖR DELAKTIGHET, INFLYTANDE OCH TILLIT	20
5.4	FRÄMJA HÄLSOSAMMA OCH HÅLLBARA LIVSMILJÖER.....	31
5.5	ÖKA FÖRUTSÄTTNINGARNA FÖR ÅLD RAND E MED LIVSKVALITET.....	32
6	ÖVERGRIPANDE REFLEKTIONER	34
8	EKONOMISK REDOVISNING	35

1 INLEDNING

Det övergripande målet för Sveriges nationella folkhälsopolitik är att skapa samhälleliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen och sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation. Folkhälsoarbetet ska utgå från övergripande strukturella förhållanden så som befolkningens livsvillkor och hälsa. Folkhälsoarbetet ska bygga på långsiktighet och de specifika förutsättningar som

finns lokalt samt utgå från befolkningens behov. Göteborgs Stad, Stadsdelsnämnden (SN) samt delregional nämnd Göteborg (DRNG) har tecknat avtal om lokalt folkhälsoarbete från 1 januari 2023 till 31 december 2025. I avtalet finns reglerat att en handlingsplan med gemensamt prioriterade områden ska tas fram för det lokala folkhälsoarbetet. Årsrapporten utgår från de prioriterade områden som förenar SN och DRNG. Uppföljning sker årligen.

Årsrapporten ska även följa de målområden och dokument som anges i avtalet:

- Göteborgs Stads styrdokument för folkhälsoarbete (budget, Göteborgs Stads program för en jämlik stad med flera).
- Västra Götalandsregionens styrdokument för folkhälsoarbete (budget, regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021–2030 med flera).

2 BAKGRUND

Arbetet med att förbättra folkhälsan kräver gemensamma insatser i samverkan med olika samhällsaktörer och mellan olika nivåer likaså som med olika huvudmän. Arbetet med att förbättra hälsan i befolkningen kräver gemensamma insatser och samverkan mellan olika nivåer och olika huvudmän. Arbetet handlar både om insatser som förbättrar folkhälsan generellt och särskilda insatser riktade till de grupper boende i stadsområdet där både hälsan och dess förutsättningar är avsevärt sämre. En ökad jämlikhet i hälsa och livsvillkor är en förutsättning för att uppnå ett långsiktigt socialt hållbart samhälle och ska särskilt beaktas i folkhälsoarbetet. Årsrapporten anger folkhälsoarbetets riktning och baseras på insatser med det övergripande nationella målet att skapa samhällseliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen samt sluta de påverkbara inom en generation. Detta ska ske utifrån ett rättighetsbaserat arbete med vägledning av FN:s konvention om barnets rättigheter samt mänskliga rättigheter. Folkhälsoarbetet ska bygga på långsiktighet och de specifika förutsättningar som finns lokalt samt utgå från befolkningens behov.

3 Befolkningens behov och lokala förutsättningar

Hisingen är ett segregerat område med stora skillnader i livsvillkor och hälsa. Därför finns stora utmaningar i att öka den sociala hållbarheten inom stadsområdet och i förhållande till Göteborg. Grupper som är socialt eller ekonomiskt utsatta eller riskerar att diskrimineras har generellt sämre hälsa och livsvillkor. På Hisingen finns, enligt polismyndighetens lista, ett riskområde: Biskopsgården,

det finns ett område som är utsatt: Backa. Därtill finns även ett område med utmaningar: Fyrklövern. I dessa områden ska folkhälsoinsatserna intensifieras för att öka tilliten, hälsan och förbättra livsvillkoren för de som bor och verkar i området.

Allt arbete som sker på Hisingen ska utgå från befolkningens behov och förutsättningar med delaktighet och tillit som röd tråd. Arbetet 2024 utgår ifrån en behovsanalys som har tagits fram under 2023 enligt Göteborgs stads interna överenskommelse, i samverkan med andra förvaltningar inom Göteborgs stad samt invånarna.

Under 2024 har störst tyngd lagts på målgrupper boende i ovan nämnda geografiska områden med ett särskilt fokus på barn och unga och på att öka förutsättningarna för delaktighet, inflytande och tillit.

Under året har det även tagits fram en fördjupad målgruppsanalys för personer med funktionsnedsättning som ett komplement till behovsanalysen och som syfte att synliggöra målgruppens behov för att bättre prioritera insatser framöver.

Stadengemensamt arbete

Utifrån avtalet ska utvecklingsledare folkhälsa medverka i utvecklingen av folkhälsoarbetet i Göteborgs Stad. I det stadengemensamma nätverket för utvecklingsledare folkhälsa har arbetsgrupper bildats för att stärka det stadenövergripande arbetet ur ett målgruppsperspektiv. I arbetsgrupperna identifieras gemensamma behov och utvecklingsmöjligheter med syfte att säkra en samlad kunskapsbild och för att kunna vara en gemensam kraft i stadens utvecklingsarbete. Relevanta aktörer deltar/bjuds in i respektive arbetsgrupp. De grupper som varit aktiva under året är följande:

Grundskoleelevers psykiska hälsa:

Arbetsgruppen består av Utvecklingsledare folkhälsa från samtliga socialförvaltningar och syftar till att stärka grundskoleelevers resiliens (förmåga att klara påfrestningar som kan leda till psykisk ohälsa) samt att öka kunskap om psykisk ohälsa och sjukdom för att minska fördomar och stigmatisering samt kunna hjälpa personer i risk. Fokus är att stärka samarbetet med grundskoleförvaltningen.

Högskole-/universitetsstudenters psykiska hälsa:

Tvärsektoriell arbetsgrupp med syfte att främja studenters psykiska hälsa i Göteborg. Arbetsgruppen består av Utvecklingsledare folkhälsa från samtliga socialförvaltningar, studievägledare och kurator från student- och utbildningsavdelningen på Chalmers, samordnare från sektionen för student och utbildningsstöd på Göteborgs universitet (GU) och regionutvecklare, Västra götalandregionen. Gruppen arbetar för att utveckla tvärsektoriell samverkan, dela kunskap och erfarenheter på temat. Det sker exempelvis genom kartläggningsarbete och orsaksanalyser tillsammans med målgruppen samt att planera och genomföra nätverksträffar för funktioner som möter målgruppen.

Under 2024 Under året har det varit en nätverksträff på temat bostäder där det var 60 deltagare. Kommande nätverksträff på temat tillgänglig hälso- och sjukvård har förarbetats. En student har också varit behjälplig och tagit fram en enkät kring studenters hälsa och samlat in svar från ca. 300 studenter, hälften internationella och hälften svenska studenter.

Äldre:

Stadenövergripande arbetsgrupp för ökad livskvalitet och hälsa: Fortsätta gemensam samverkan med olika målgruppsaktörer för att förstärka kunskapsutbyte och samarbete kring exempelvis ensamhet. Undersöka fler aktörer och möjligheter till samverkan för att stärka arbetet mot målgruppen. Under 2024 har utvecklingsledare folkhälsa, tillsammans med folkhälsovetare från ÄVO:s (äldre samt vård- och omsorgsförvaltningens) hälsofrämjande och förebyggande enhet, planerat och genomfört det så kallade Folkhälsolyftet. Det är en kunskapshöjande insats där personal från hälsofrämjande och förebyggande enheten deltar i föreläsning och workshop på temat folkhälsa. Utvärderingen visar att insatsen var uppskattad och bidrog till att verksamheten har fått mer kunskap om målgruppen äldre vuxna samt inspiration till hur verksamheten kan utvecklas för att ännu mer bidra till en ökad livskvalitet för målgruppen.

Utvecklingsledare folkhälsa och folkhälsovetare från ÄVO och Jönköping University har också påbörjat planering av ett seminarium om åldrande inför den internationella dagen för äldre den 1 oktober 2025.

Samtliga insatser har visat på behov av att främja social gemenskap och sammanhang för att motverka ofrivillig ensamhet och dess negativa hälsoeffekter.

Personer med funktionsnedsättning:

En stadenövergripande arbetsgrupp kring målgrupper med funktionsnedsättning drivs av Utvecklingsledare Folkhälsa. Under 2024 har en fördjupad målgruppsanalys tagits fram för målgruppen och bland annat presenterats på operativt forum, vilket har resulterat i ökad kunskap och dialog om målgruppens livsvillkor, hälsa och behov samt bidragit till flera samverkansinsatser.

Övrigt- Gymnasieelevers psykiska hälsa

I arbetet med studenters psykiska hälsa har det blivit tydligt att det finns frågor som går att arbeta med främjande innan dessa unga vuxna blir studenter. Exempelvis är det mycket stress kring ekonomi och hur man gör upp hushållsbudget men också vad gör man när man blir sjuk? och andra frågor som orsakar onödig stress då det går att främja. I och med det såg UL folkhälsa över staden att det blir ett glapp i arbetet då arbetet med grundskolan och studenter är igång men inget för eleverna på gymnasieskolorna. Under hösten 2024 har därför en dialog och samverkan med utbildningsförvaltningen påbörjas i syfte att fylla det glapp som blivit utifrån livscykelperspektivet.

4 INSTRUKTIONER

Beskriv kortfattat genomförda insatser och dess effekter/resultat under året utifrån de prioriterade områdena. I matrisen går det bra att infoga eller ta bort rader om så önskas, detta görs genom att på sista raden höger klicka och välja ”Infoga” eller ”Ta bort celler”. Årsrapporten skickas till Koncernkontoret, Västra Götalandsregionen via delregional.namnd.goteborg@vgregion.se senast den 15 februari 2025.

5 MÅLOMRÅDEN

5.1 Öka möjligheterna till en god start i livet och goda uppväxtvillkor

En god start i livet är avgörande för barns livsvillkor och hälsa, både under uppväxten och senare i vuxenlivet. Att barn tillgodogör sig en god utbildning, lever i en trygg social miljö med trygga ekonomiska villkor påverkar deras livsvillkor och möjligheter senare i livet.

5.1.1 Strategi för att uppnå målområdet

Följande strategier har varit fokus under målområde 1:

- **Arbeta för en meningsfull fritid och främja goda levnadsvanor**

Genom kostnadsfria och anpassade aktiviteter kan barn, särskilt de med socioekonomiska utmaningar, få samma möjlighet till en meningsfull fritid som främjar hälsa och gemenskap. Samverkan för ökad rörelse har varit delar i strategin då fysisk aktivitet är grundläggande för barns utveckling och hälsa.

Även tandhälsan har stor betydelse för allmän hälsan och frekvensen av karies bland barn och unga på Hisingen är hög i vissa områden. Särskilt barn i socioekonomiskt utsatta områden har större risk för hälsoproblem, som karies, varför det har varit prioriterat under 2024. Simkunnigheten är låg i delar av Hisingen och under året har därför satsningar gjorts på subventionerade simkurser. Simkunnighet är viktig både för skolframgång och säkerhet.

- **Arbeta för att öka tillit, hälsan och förbättra livsvillkor**

Fokus under denna strategi har varit att fokusera på föräldrar/viktiga vuxna som resurs. Att stärka föräldraförmågan och relationen mellan förälder och barn samt råd och vägledning kring barns rättigheter kan göra att barnet mår bra under hela uppväxten och hela vägen in i vuxenlivet.

Insats och målgrupp	Aktörer	Resultat/analys
Insats: Erbjuda lågröskel verksamhet via RF-SISU tillsammans med andra lokala aktörer Målgrupp: Barn och unga över hela Hisingen	Aktörer: RF SISU	Resultat/analys: Emma Damne skickar IOP rapport i jan/feb
Insats: Läsfrämjande insatser för barn och unga i Backa a. Böcker som priser till läsbingo i samband med sommar, läs och jullov samt läsdagbok till mellanstadieelever i samband med sommarlov b. Skapa kapprumsbibliotek i samverkan med föreningar; Hisingsbacka FC och Backa HK samt starta läsning för yngre barn av äldre barn, arvode till föreläsare Målgrupp: Barn och unga i Backa	Aktörer: Grundskoleförvaltningen; Skolbiblioteken på Backaskolan, Brunnboskolan, EllenKey skolan, Skälltorpskolan, Socialförvaltningen Hisingen, Made in Backa, Kulturförvaltningen; Backa Bibliotek Föreningar: Backa HK, Hisings Backa FC	Resultat/analys: a. Studier visar att lästappet efter lov är stort och därför syftade denna insats att motverka detta tapp genom läsbingo och läsdagbok. Läsning är viktig för språkutveckling och en förutsättning för godkända betyg i alla ämnen. Eleverna som fick ta del av läsbingon var mycket nöjda och glada över att få en bok vilket gjorde att de ökat sin läsning. b. Genom att skapa kapprumsbibliotek/café/läshörna på två olika föreningar i Backa inom fotboll och handboll syftar denna insats att uppmuntra läsning då antal barn som läser böcker och föräldrar som läser för sina barn är lågt i området. Kapprumsbiblioteken har varit välanvända och böcker har både lånats hem och blivit lästa på plats.

Insats: Aktiviteter till unga och unga vuxna med utvecklingsrelaterade funktionsavvikelser. Passalen har under 2024 bedrivit hälsoförebyggande aktiviteter på Hisingen, i genomsnitt tre per vecka. Gymträning, zumba, gymnastik och ”tjejgruppen” har varit regelbundna aktiviteter. Målgrupp: Barn och unga med funktionsnedsättning	Aktörer: Passalen tillsammans med Idrott och föreningsförvaltningen- Lundbybadet, Tuve Fritidsgård, Flunsåsparken, Funktionsstöd Habilitering, Grundskoleförvaltningen; Lundbyskolan, Torslandaskolan Glösstorpskolan, Stora Holm Svartedalsskolan och Hinnebacksskolan	Resultat/analys: Många av deltagarna som var med upplevde att de i och med ”Tjejjägar” fått ett sammanhang där de känner sig trygga och trivs i. Deltagarna uttrycker själva en ökad psykiska hälsa till följd av att de deltagit i ”Tjejjägar” och att det är en viktig del i deras vardag. Insatsen har även lett till att många av deltagarna fått ett socialt sammanhang där de fått kompisar. Ledare ser tydligt en skillnad på många av deltagarna mellan första gången de kommer till tjejjägar och efter de varit med ett tag. Det märks att de känner sig mer bekväma och glada i gruppen samt att de på egen hand tar kontakt med de andra deltagarna. Det märks tydligt att detta sammanhang är viktigt för deltagarna, både socialt och för psykisk mående.
Insats: Simundervisning Simundervisning på Lundbybadet, Kärra simhall och Sörredsbadet.	Aktörer: Socialförvaltningen Hisingen och Svenska Livräddningssällskapet Göteborg (SLS).	Resultat/analys: Antal deltagare: 114 Behovet av simundervisning är stort och då särskilt till kurser med låg avgift. Många har inte råd att betala kursavgift för simskola men

Höst- och vårterminen omfattade 14 tillfällen och pågick en gång/vecka. Lektionstiden var 30 min. Deltagarna i simskolan var i åldrarna 5–12 år. Simteknik och vattenvana tränades parallellt. I kursen ingår också livräddningsövningar. I gruppen Krabban med vuxen, deltog ett barn och en förälder. Genom övning och lek tränades vattensäkerhet tillsammans med en vuxen. Eleverna var i åldern 3–5 år. Samarbetet omfattade totalt fyra grupper på våren och sex grupper på hösten. Intensivsimskolan i juni på Sörredsbadet pågick varje vardag i två veckor, totalt 9 lektioner. Fem grupper erbjöds för nybörjare i åldrarna 7–12 år Målgrupp: Barn och föräldrar boende på Hisingen i socioekonomiskt utsatta områden, Biskopsgården, delar av Lundby och Backa Brunsbo.		insatsen gjorde det möjligt för allt fler att ta del av simundervisning. Eleverna gjorde stora framsteg med sin simteknik och vattenvana. Att vara simkunnig är allas rättighet. Att på ett säkert och tryggt sätt kunna vistas tillsammans med andra vid våra närliggande vatten är livskvalité. Simkunnighet skapar delaktighet och en känsla av samhörighet. Simning är också motion vilket är viktigt ur ett hälsofrämjande perspektiv.
Insats: Erbjuda sommar-teater i Flunsåsparken. Barnteater som anordnats tillsammans med öppna förskolan. Syftet var primärt möjliggöra att fler har möjlighet att uppleva barnteater. Teatern var anpassad för de yngsta barnen.	Aktörer: Förskoleförvaltningen, Kulturförvaltningen och teatergruppen, Socialförvaltningen Hisingen.	Resultat/analys: Vi kunde genom denna insats ge ca 100 deltagare barn och vuxna en kulturupplevelse i Lundby och utifrån de som var på plats så var teatern väldigt uppskattad av både barnen och deras föräldrar.

Målgrupp: Småbarn med föräldrar.		
Insats: Aktiviteter i samverkan med Världskulturmuseet. Insats riktad mot familjer i områdena Biskopsgården, Fyrklövern och Backa Brunnbo, som alla präglas av socioekonomiska utmaningar. Insatsen planerades att omfatta totalt 28 morgonträffar, där föräldralediga familjer bjudits in till kulturaktiviteter på Världskulturmuseet, samt två större familjefester. Utöver morgonträffarna genomfördes två större familjefester, avsedda att sänka trösklarna för familjer med barn i skolålder. Familjefesterna inkluderade skapande aktiviteter, rörelseaktiviteter, filmvisningar och besök i museets utställningar. I samband med besöken fick deltagande familjer årskort. Från november delas även ett 60 tal årskort ut till deltagarnas partners, detta för att främja återbesök för hela familjen. Målgrupp: Barn och föräldrar	Aktörer: Socialförvaltningen Hisingen, Göteborgs Stadsmission, Öppna förskolan Brunnbo, Träffpunkten Grindstugan, Stena fastigheter, Världskulturmuseet som har haft ansvaret för att planera, genomföra och bemanna träffarna.	Resultat/analys: 95 vuxna och 96 barn deltagit i morgonträffarna fram till vecka 45. Detta motsvarar lite mer än hälften av det uppsatta deltagarmålet för perioden. Bortfallet var särskilt stort i början av vårterminen, då samarbetet med nya partners ännu inte var helt etablerat. Totalt har ungefär 250 deltagare kommit på familjefesterna, vilket innebär att insatsen totalt (morgonträffar + familjefester) har nått cirka 450 deltagare fram till vecka 45. 206 årskort har delats ut inom projektet, fördelat på 39 till Fyrklövern, 65 st. till Biskopsgården och 102 st. till Backa Brunnbo. Familjefesterna visade sig ha ett stort intresse, särskilt från Biskopsgården, där anmälningplatserna fylldes snabbt, trots att det fanns möjlighet till extra platser. Tyvärr noterades ett bortfall på cirka 50 % bland de anmälda deltagarna, vilket indikerar att vi behöver förbättra anmälningsförfarandet och kanske planera för överintag i framtiden. För att öka insatsens effekter har museet också haft öppna familjeträffar för alla med

årskort under samma tid, vilket har skapat en arena för socialt utbyte mellan familjer från olika områden och stimulerat återbesök. Alla som fått årskort på en träff, kan då komma på träffar varje vecka.

Deltagarna har uttryckt stor glädje över att delta, och många familjer, särskilt från Biskopsgården, har visat en ökad trygghet och självklarhet i att besöka museet.

Stadsmissionens utvärderingar har visat att familjer som tidigare var museiovana nu rör sig med lätthet i museimiljön och även besöker museet på egen hand. Intresset för årskort har varit stort. Från Backa Brunnbo har gensvaret under hösten varit mycket positivt och vi har träffat fler av deltagarna på museet på egen hand. De har uttryckt stor uppskattning.

Stadsdelen Fyrklövern har vi haft svårast att nå.

Insatsen har bidragit till:

Ökad tillgång till kultur: Deltagarna har introducerats och getts möjlighet att bli en del av Världskulturmuseet som arena - en viktig mötesplats för barnfamiljer.

Sociala relationer: Genom de mindre grupperna vid skapandeverksamhet och fika har deltagarna getts möjlighet att bygga

		relationer med deltagare och personal, vilket är avgörande för social integration. Meningsfull fritid: Familjefesterna har erbjudit en meningsfull och rolig dag, där familjer fått uppleva museets utbud och aktiviteter och bjudits in till aktiviteter under sommarlov och höst. I samband med familjefesten har speciell flyer med ett axplock av de mest intressanta aktiviteterna på museet för målgruppen delats ut i syfte att främja återbesök. Motverka ojämlikhet: Genom att möjliggöra och uppmuntra besök på Världskulturmuseet har insatsen bidragit till att motverka den ojämlikhet som präglar Göteborg gällande vilka som tar del av stadens arenor och kulturutbud.
Insats: Utveckla samverkan med folktandvård och förskola samt kunskapsspridning om tandhälsa och utdelning av tandborstar och tandkräm till befolkningen via invånarguiderna. Målgrupp: Förskolebarn och deras familjer	Aktörer: Folktandvården, Förskoleförvaltningen, Socialförvaltningen Hisingen, Demokrati och medborgarservice.	Resultat/analys: Förskolorna och Folktandvården i samverkan ser flera fördelar med att dela ut tandborste och tandkräm till barnen i förskolan. Förutom att alla barn får en egen tandborste uppmärksammar pedagogerna med barnen vid utlämningen vikten av att borsta tänderna. De flesta förskolor har Tandboxen (ett pedagogiskt material för ökad tandhälsa hos förskolebarn framtaget av Folktandvården och Göteborgs stad i samverkan), vilken uppmärksammas och används mer av

		pedagogerna i samband med utlämningen av tandborstar. Pedagogerna blir mer medvetna om behovet att prata och arbeta med barns tandhälsa vilket bland annat skapar ökad dialog om tandhälsa mellan barn och pedagoger vid andra tillfällen under förskoleåret. En rektor beskriver att samverkan med Folktandvården förväntas förbättra tandhälsan och bidra till bättre studieresultat. Andra rektorer berättar att barnen delar med sig av aktiviteter hemma, vilket kan påverka tandvårdsvanor. Pedagogernas arbete med barnen kan även påverka föräldrar att förbättra sina levnadsvanor.
Insats: Stötta finansieringen av ABC ABC (Alla Barn in centrum) är ett generellt manualbaserat föräldraskapsstöd som bygger på fem träffar där föräldrar med barn 3-12år och ABC tonår 13–19 år träffas i grupper med ca 10–12 deltagare. Grupperna leds av utbildade gruppleddare och föräldrarna får träffas utifrån fyra teman och en återträff. Målgrupp:	Aktörer: Förskoleförvaltningen, Grundskoleförvaltningen, Föreningen för tidigt föräldrastöd, Västra Götalandsregionen, Socialförvaltningen Hisingen och Svenska Kyrkan, Göteborgs Stadsmission.	Resultat/analys: Under året har 180 föräldrar slutfört ABC och omkring 190 barn mellan 3–19 år har berörts. Genom folkhälsomedel har vi även kunnat förstärka samarbetet med Föreningen för tidigt föräldrastöd och därmed kunnat erbjuda en riktad grupp via Göteborgs Stadsmission.

Föräldrar till barn 3–19 år.		
Insats: Föräldrastödjande insats – Mamma United basprogram och Mamma Trygg. Mamma United syfte är att stärka mammor med kunskap och tillit till samhällsviktiga funktioner. Detta för att mammor ska kunna påverka sin och sina barns livssituation i en positiv riktning. Genom en kostnadsfri utbildning under tre månader kommer mammor att få möjlighet att träffa polisen, socialtjänsten, skola/ förskola, barnmorska, arbetsmarknad m.fl. Mamma United Trygg har också startat vilket innebär att timanställda mammor två dagar i veckan kommer att dela ut mellanmål till barn i Backa röd och eventuellt i Brunnsbo. Målgrupp: Mammor i Backa/Brunnsbo	Aktörer: Mamma united, Socialförvaltningen Hisingen, Community center samt mycket kontakt med samhällsviktiga experter, näringslivet, bostadsbolag skola/ förskolor och andra aktörer.	Resultat/analys: Mamma bas: Utöver att mammorna fått ökad kunskap och tillit så har mammorna fått ett ökat socialt nätverk som påverkat deras psykiska välmående samt att mammorna under tre månader fått möjlighet att utvecklas i det svenska språket då samtliga av våra träffar är på svenska. Mamma trygg: Mammorna har fått arbetsträning och har försett barn med extra måltider och att skapa tryggare bostadsområden genom att mammor rör sig i området.

5.1.2 Analys/reflektion

Att stärka föräldraförmågan och relationen mellan förälder och barn samt råd och vägledning kring barns rättigheter kan göra att barnet mår bra under hela uppväxten och hela vägen in i vuxenlivet. Att stödja föräldraförmågan är en universell främjande insats som är till nytta för alla. Dock vet vi att mammor i utsatta områden inte deltar i samma utsträckning i samhället och har inte samma förutsättningar och kunskaper gällande samhällets olika aktörer samt sina egna och barns rättigheter. Genom att starta upp mamma united i Backa/Brunnsbo är målet att öka tillit, trygghet och delaktigheten. Under 2025 kommer insatsen utökas även till Lundby.

Simkunnigheten är fortsatt låg, vilket är oroande, särskilt med tanke på att många barn och unga därmed inte får godkända betyg i idrott och hälsa. Utöver satsningarna på subventionerade simkurser har vi under året haft dialog med grundskoleförvaltningen och IOFF, och vi har insett att flera aktörer är involverade i frågan och att det finns många utmaningar. Under 2025 kommer vi fortsätta dessa samtal för att identifiera de bästa insatserna.

Tandhälsan är också en utmaning, särskilt i socioekonomiskt utsatta områden, där förekomsten av karies är hög. Det finns ett bra samarbete med folktandvården, FCA och grundskoleförvaltningen, och det är viktigt att vi fortsätter samverkan framöver.

Vi ser också ett stort värde i att fortsätta satsningarna på meningsfull fritid, särskilt för barn och unga med funktionsnedsättningar. Det är ett arbete som är svårt utifrån att begreppet funktionsnedsättning inbegriper så många olika slags nedsättningar men centralt är att man inte har samma tillgång till tjänster men även främjande sammanhang som exempelvis träning och fritidsaktiviteter. Att möjliggöra sammanhang är ett steg i en riktning som vi behöver vara många aktörer som möjliggör. Flera av våra insatser har redan lett till förbättrad psykisk hälsa, och under 2025 kommer vårt fokus på denna målgrupp att fortsätta på olika sätt.

5.2 Öka den psykiska hälsan

Psykisk hälsa kan beskrivas som en tillgång eller resurs som gör det möjligt för människor att må bra och gör det möjligt för oss att uppnå vår fulla potential. Arbetet med att stärka den psykiska hälsan innebär både främjande och förebyggande arbete i hela befolkningen. Det kan innefatta insatser som både främjar psykiskt välbefinnande samt insatser som förebygger suicid.

5.2.1 Strategi för att uppnå målområdet

Följande strategi har varit fokus under målområde 2:

- **Arbeta med kultur för att främja psykisk hälsa**

Kultur kan främja hälsa på många olika sätt. Kulturformer som dans, skapande konst, musik och sång kan förbättra både den fysiska och den psykiska hälsan och främja social inkludering och samhörighet. Läsfrämjande insatser är också något som lyfts under året i samverkan med lokala föreningar, både för att ta del av kultur och för att öka läskunnigheten bland barn och unga.

Insats och målgrupp	Aktörer	Resultat/analys
Insats: Arbeta med kultur som hälsofrämjande insats via Kulturförvaltningen och de lokala biblioteken: 1. Biskopsgården: Insatsen har riktat sig till barn 0 - 12 år för att de i sitt lokalområde ska ha lättillgängliga aktiviteter som är läsfrämjande och språkutvecklande. Erbjuder barnkultur av hög kvalitet. - Workshops i skapande text och bild - Sagoläsare på andra språk än svenska - Hantverkare från stadsdelen med flerspråkig kompetens. Workshops broderi kopplat till text - Professionell serieskapare. Workshop skapande egna serier - Workshopledare i skapande i polymerlera 2. Backa: Insatsen handlade om att köpa in material/anpassade leksaker med syfte att engagera och utveckla arbetet främst med barn med funktionsvariationer på Backa bibliotek. Målet var att skapa inkluderande aktiviteter som stimulerar kreativitet och främjar barns delaktighet oavsett funktionsförmåga. 3. Lundby och Kyrkbyns bibliotek:	Aktörer: 1. Biskopsgården: Socialförvaltningen Hisingen och Kulturförvaltningen. 2. Backa bibliotek: Socialförvaltningen Hisingen, kulturförvaltningen, förvaltningen för funktionsstöd. 3. Lundby och Kyrkbyns bibliotek: Socialförvaltningen Hisingen, Kulturförvaltningen.	Resultat/analys: 1. Biskopsgården: Program som erbjuds utöver den ordinarie biblioteksverksamheten är oftast uppskattade. Det är extra viktigt att kunna erbjuda barn i eftersatta områden kultur av högkvalitet som de själva kan delta i. Målgruppen av något äldre tjejer i 10 - 12-årsåldern är en grupp som minskat under året. En några år yngre grupp av både tjejer killar och familjer med barn i förskoleåldern har ökat. 2. Backa bibliotek: Insatsen har resulterat i att barn med funktionsnedsättningar fått större möjlighet att delta i meningsfulla och kreativa aktiviteter. Det upplevs som att deras engagemang och glädje i aktiviteterna har ökat, och personalen upplever att materialet kommer att bidra till en mer inkluderande arbetsmiljö. I nuläget ligger fokus på att skapa nätverk och bjuda in anpassade klasser till våra sagostunder och övriga aktiviteter. Under våren planerar vi att vidareutveckla vårt arbete med hjälp av det inköpta materialet. 3. Lundby och Kyrkbyns bibliotek: a. Ökat intresse för odling på lokal nivå, kunskapsdelning och nätverkande kring odling. Ökad social interaktion/sammanhållning.

a. Temadag som riktar sig till alla åldrar, sticklingsbyte, workshop, Map Jam. b. Stadsvandring: Riktade sig till daglediga. Därmed främst pensionärer, men alla åldrar var välkomna, och även t ex föräldralediga deltog. c. Återbruksdag 2024-10-12: Temadag som ger besökarna möjlighet att upptäcka fördelarna med återbruk och cirkulär ekonomi. d. After School Lundby bibliotek: Veckoaktivitet för barn i mellanstadiet e. Babysång Kyrkbyns bibliotek för föräldrar och bebisar med syfte att ge fler bebisar en god start i livet. På babysången får föräldrar och bebisar en lugn stund för att upptäcka musiken tillsammans. f. After School Kyrkbyns bibliotek: Veckoaktivitet för barn i mellanstadiet. Vi bjuder på mellanmål i samband med aktiviteten. g. Familjehelg för barnfamiljer h. Berättarcafé på Kyrkbyns bibliotek; Ett tillfälle att dela berättelser och bli lyssnad på. Vänder sig till vuxna. Har genomförts tre gånger under 2024. i. Textilt Hantverk: Vid fyra tillfällen har både barn och vuxna har fått prova på olika typer av textilt hantverk på Kyrkbyns bibliotek. j. Vikarier för att bemanna när personal har större aktiviteter tex temalördagar.		b. Ökad kunskap om Lundbys lokalhistoria, vilken det finns ett stort intresse för. Vandringarna har även inneburit fysisk och social aktivitet där människor har träffats och knutit kontakter. Vandrigen var fullbokad, med 20 deltagare. c. En ökad medvetenhet kring delningsekonomi och kunskap i att återbruka. Fler upptäcker Fritidsbankens verksamhet. d. Ett ökat intresse för biblioteket hos målgruppen. Fler barn i mellanstadiet besöker After School än tidigare. Kommer ca 15 barn varje vecka. e. Tyvärr blev höstens inbokade babysång inställd på grund av sjukdom. Pengarna användes istället till ytterligare mellanmål och pysselmateriel till After school-aktiviteten, som dragit mycket fler deltagare än väntat. f. Det har varit en väldigt uppskattad aktivitet med många deltagare. Ökat intresse för biblioteket hos målgruppen. Fler barn i mellanstadiet besöker oss. Värdefullt att ha en veckoaktivitet utan krav. g. Många besökare och många just från området runtomkring. Det blir en rolig och mysig stund för föräldrar och barn och skapar en fin relation med biblioteket och barnbibliotekarierna. Det har kommit fin feedback från barn, föräldrar och förskolor.
--	--	--

Målgrupp: Olika för varje aktivitet.		h. Deltagarna får berätta utan att bli avbrutna, i ett tryggt sammanhang, och lyssna på varandra. Yttrandefrihet i praktiken. i. Det har varit drop in, med massor av deltagare, som fått möjlighet att upptäcka hantverk som en del i en meningsfull fritid. Tre av fyra tillfällen har ägt rum på så kallade stängningsdagar, eller lov dagar, vilket också medfört att ganska många barn deltagit i aktiviteten tillsammans med mor- eller farföräldrar, så det har också blivit möten över generationsgränserna. j. Möjlighet för besökare att få en bättre upplevelse av aktiviteten när personal kan vara närvarande och guida och leda.
Insats: Barnvagnspromenader/träning Erbjudit träning 10 gånger under våren och 8 gånger under hösten med instruktör från IOFF Lundbybadet. Öppna förskolan Fyrklövern i Lundby har varit arrangör och spridit information och bjudit in till träningen. De flesta gångerna har en pedagog från öppna förskolan varit med och knutit kontakter med föräldrarna och barnen. Målgrupp: Föräldralediga och deras barn.	Aktörer: Socialförvaltningen Hisingen, Idrotts- och föreningsförvaltningen, öppna förskolan Fyrklövern.	Resultat/analys Vårterminen: Antal deltagare: 49 vuxna och 49 barn. 15 olika vuxna har deltagit, enbart kvinnor. Det har varit lite färre deltagare denna gång jämfört med höstterminen. Det kan bero på att det under vintern varit färre nya bebisar på öppna förskolan. Under våren har det kommit många nya bebisar till öppna förskolan så förhoppningsvis kommer det fler deltagare till höstterminen. Höstterminen: Antal deltagare: 72 vuxna och 71 barn. 25 olika vuxna har deltagit varav 17 mer än en gång. Denna omgång har det både varit kvinnor och män som deltagit.

		Alla deltagarna har varit mycket glada att kunna träna gratis och på dagtid där barnet är välkommet att vara med. De säger att detta är träning som blir av eftersom barnet kan följa med, de behöver inte boka i förväg och det går bra att komma lite sent eller gå lite tidigare om tiden är svår att passa när du har en bebis. Någon har uttryckt att ”tack vara detta kan jag nu röra mig mer som jag gjorde innan graviditeten”.
Insats: Kompetensutveckling för personal på förvaltningen för funktionsstöd kring mat, hälsa och livskvalitet för personer med intellektuell funktionsnedsättning. Insatsen som har genomförts är utbildningar riktade till personal inom bostad med särskild service (BmSS) på Hisingen med komplement av deltagare från andra stadsområden. Personalen på BmSS möter personer med intellektuell funktionsnedsättning och insatsen genomförs för att öka förutsättningarna för hälsosamma levnadsvanor hos personer som bor i BmSS. Målgrupp: Personer boende på BmSS.	Aktörer: Utbildningen har genomförts av matkonsulenter från Hushållningssällskapet med hjälp av olika funktioner på förvaltningen på funktionsstöd som samordnat insatsen	Resultat/Analys: Av utbildningsutvärdering framkommer att deltagarna har fått ökad förståelse för de nationella kostråd som finns, ökad kunskap om nyckelhålmärkning som ett verktyg för att göra hälsosamma val i butiken och ökad kännedom om appen Matglad 2.0 som ett redskap för att stötta de boende att laga hälsosamma måltider. Förvaltningen kommer fortsätta att stödja personalen inom BmSS genom ett kostnätverk med mål att både fördjupa kunskapen samt diskutera svåra situationer som kan uppstå. En kommentar i utvärderingen kring önskemål om djupare kunskap inom ämnet kommer kunna tas omhand i nätverket. Arbete fortlöper kring implementering av Förvaltningen för funktionsstöds anvisning för måltider.

Insats: Arbeta med kultur som en hälsofrämjande insats genom etablerande av ett lokalt kulturcenter i Biskopsgården. Målgrupp: Primärt boende i Biskopsgården och då framför allt barn, unga och kvinnor.	Aktörer: IOP Meetingplays, Kulturskolan Hisingen, Lights On Ryaskolan, Biblioteksvännerna i Biskopsgården, Bo bra i Biskopsgården, Göteborgs symfoniker, Fryshuset, Hej Främling, Medborgarkontoret, Bästa Biskop, Spelmanslaget i Biskopsgården och andra lokala organisationer, individer och föreningar	Resultat/Analys: Mötesplatsen tillmötesgår det stora behovet av fysiska mötesplatser i Biskopsgården. Med konst och kultur som verktyg växer framtidstro och social gemenskap. Det stärker även fysisk och psykisk hälsa och delaktighet i samhället. Arbetet har lett till att det är ett stort flöde av människor som rör sig på Vårväderstorget vilket bidrar till en tryggare plats. Det har luckrat upp en del av problematiken kring att invånarna inte rör sig mellan torgen. Kulturcentret fungerar som mötesplats och tillsammans med Biblioteksvännerna möjliggör de arenor för att delta i meningsfulla aktiviteter.
---	---	---

5.2.2 Analys/reflektion

Vi har arbetat upp en bra samverkan med biblioteken i våra prioriterade områden och ser biblioteken som en bra arena för folkhälsoarbete. Under året har också läsfrämjande insatser påbörjats både i samverkan med biblioteken och med det lokala föreningslivet. Detta kommer fortsätta att utvecklas under 2025. Men även det lokala kulturföreningarna är en enorm styrka i våra områden som vi behöver främja och stötta på olika sätt.

Under 2024 kom folkhälsomyndigheterna ut med en rapport Kulturens betydelse för hälsa och välbefinnande – En sammanfattning av en kartläggande litteraturöversikt. Resultaten tyder på att musik och sång kan förbättra både den fysiska och den psykiska hälsan samt främja social inkludering och samhörighet. Skapande konst, exempelvis att måla och teckna, kan bland annat minska psykiska besvär och förbättra välbefinnandet bland vuxna med psykiatriska tillstånd. Dans kan ha flera positiva hälsoeffekter, såsom bättre funktionsförmåga och ökad

livskvalitet, framför allt för äldre och personer med olika sjukdomar. Även teater och dramabaserade aktiviteter tycks kunna främja hälsa och välbefinnande. Det har även forskats på hur kulturdeltagande kan främja hälsosamma levnadsvanor och psykisk hälsa hos barn och unga. Ett annat forskningsområde handlar om hur olika kulturformer, exempelvis teaterföreställningar, kan användas för att förmedla hälsoinformation.¹

Under 2025 kommer vi med utgångspunkt i ovan fortsätta satsningar med kultur som hälsofrämjande insats samt hålla oss uppdaterade och följa forskningen på området.

5.3 Öka förutsättningarna för delaktighet, inflytande och tillit

Makt över det egna livet och delaktighet i samhället är fundamentala livsvillkor för varje människa. Delaktighet är både en grundlagsstadgad rättighet och en grundläggande princip för att förverkliga de mänskliga rättigheterna. För att åstadkomma en god och jämlik hälsa är det viktigt att främja alla individers möjligheter till kontroll, inflytande och delaktighet i samhället och i det dagliga livet. Delaktighet är en viktig förutsättning för förbättrade livsvillkor och hälsa.

5.3.1 Strategi för att uppnå målområdet

Följande strategier har varit fokus under målområde 3:

- **Arbeta demokratistärkande**

Under året har fokus varit på demokratistärkande insatser i Biskopsgården, Backa/Tuve och centrala Lundby, då vi tydligt ser att delaktighet och inflytande är lägre här, vilket bland annat syns i indikatorer kring valdeltagandet. En stor del har inneburit att arbeta tillsammans med civilsamhället.

- **Skapa förutsättningar för delaktighet**

Sysselsättning och ekonomisk trygghet är viktigt för hälsan, och för de allra flesta är arbete den primära källan till inkomster. Att ha ett arbete ökar känslan av kontroll, inflytande och delaktighet i samhället och i det dagliga livet. För att åstadkomma en god och jämlik hälsa är det viktigt att stärka människors egna möjligheter till sysselsättning. Därför har insatser som ökar förutsättningarna att komma in på arbetsmarknaden varit prioriterade under denna strategi.

¹ Folkhälsomyndigheten, 2024. Kulturens betydelse för hälsa och välbefinnande – En sammanfattning av en kartläggande litteraturoversikt.

Personer med funktionsnedsättning är också en målgrupp som har sämre förutsättningar för delaktighet, varav denna målgrupp också har varit prioriterad inom denna strategi.

Insats - målgrupp	Aktörer	Resultat/analys
Insats: Invånarguiderna. Genomför informations- och dialoguppdrag riktat till invånare i områden med stora socioekonomiska utmaningar och lågt valdeltagande: Biskopsgården, centrala Lundby, Backa, Brunnsbo och Norumshöjd i Tuve. Målgrupp: Boende i ovan nämnda områden.	Aktörer: Demokrati och medborgarservice, Socialförvaltningen Hisingen, Förskoleförvaltningen Idrotts- och föreningsförvaltningen, Äldre samt vård och omsorgsförvaltningen, Kulturförvaltningen, GR, Bostadsbolag; Familjebostäder, Bostadsbolagen, Poseidon, Willhem, civilsamhället; Stadsmissionen, Mamma United, Biblioteks vännerna, Meeting Plays	Resultat/analys: Invånarguiderna har arbetat 282 pass runtom på Hisingen och informerat och samtalat med över 11 400 personer. Majoriteten av personerna man har samtalat med har varit kvinnor och i åldern 25–65 år. Invånarguiderna har informerat och samtalat har utöver på svenska pratat arabiska, engelska, somaliska, turkiska och persiska. Biskopsgården: Invånarguiderna har samtalat med över 3000 personer i Biskopsgården. De uppdrag vi har arbetat mest med i Biskopsgården är: • Förskola och öppna förskolan. • Lokala aktiviteter (bibliotek, medborgarkontor, seniorprogram osv) • Events (matfestival, djurens dag, tivoli osv) • Lovaktiviteter • Hälsoaktiviteter • Medborgarbudget – Bästa Biskop • Kampanjer (Beredskapsveckan, Psykisk ohälsa, Orange day, Gymnasievalet, Ungdomsfullmäktige)

		• Gängsnack • Påverka i Göteborg Backa och Tuve: Invånarguiderna har samtalat med över 4460 personer i Backa och Tuve. De uppdrag vi har arbetat mest med i Backa och Tuve är: • Förskola och öppna förskolan. • Lokala aktiviteter (bibliotek, medborgarkontor, Community center, månadsblad, aktiviteter för seniorer) • Events (backa loppis, vinterfest i Brunnsbo, matfestival, osv) • Hälsoaktiviteter • Kampanjer (Beredskapsveckan, Psykisk ohälsa, Orange day, Gymnasievalet, Ungdomsfullmäktige) • Påverka i Göteborg • Gängsnack • Språkstöd Centrala Lundby: Invånarguiderna har samtalat med över 1575 personer i centrala Lundby. De uppdrag vi har arbetat mest med i centrala Lundby är: • Förskola och öppna förskolan. • Lokala aktiviteter (bibliotek, osv) • Hälsoaktiviteter
--	--	---

		• Kampanjer (Beredskapsveckan, Orange week, Psykisk ohälsa, Gymnasievalet, Ungdomsfullmäktige) • Påverka i Göteborg • Gängsnack
Insats: Jobbcoachning i samverkan med Forum Skill. Forum Skill har bedrivit jobbcoach för boende i Biskopsgården, Lundby, Backa samt Brunnsbo. Målgrupp: Jobbsökande i Biskopsgården, Brunnsbo och Fyrklövern i Lundby.	Aktörer: Forum Skill, Socialförvaltningen Hisingen, Demokrati- och medborgarservice, Stena fastigheter.	Resultat/analys: 536 besök under året. Under året har samarbetet i IOPét varit framgångsrikt och välorganiserat. Medborgarkontoren hanterar bokningar effektivt, vilket resulterade i fullbokade veckor från start. På Community Center ökade deltagandet gradvis, med ett uppsving efter Brunnsbo-dagen, där vi marknadsför våra tjänster och skapade stort intresse bland lokalbefolkningen. Lundby har haft en liten ökning i bokningar och fokus har legat på att informera och marknadsföra insatsen till lokalbefolkningen i Lundby. Det har varit deltagare i alla åldrar och från olika bakgrunder, däribland unga vuxna, medelålders och pensionärer. Många kämpar med arbetslöshet och upplever frustration, men genom jobbcoaching har det erbjudits stöd, motivation och en trygg plats. Framgångsrika resultat inkluderar deltagare som fått intervjuer och gått vidare i anställningsprocesser.

		En särskild utmaning har varit begränsade digitala färdigheter och språkkunskaper bland vissa deltagare. Lärdomar: ● Jobbcoaching handlar inte bara om att hjälpa med CV och ansökningar utan också om att ge emotionellt stöd och bygga självförtroende. ● Starkare företagskontakter skulle kunna göra tjänsterna ännu effektivare genom att skapa fler konkreta möjligheter för deltagarna. Behov och förbättringsområden För att stärka våra tjänster identifieras följande: ● Företagskontakter: Bygga nätverk med arbetsgivare för att underlätta matchning mellan deltagare och jobb. ● Emotionellt stöd: Utöka resurser för att hantera stress och nedstämdhet, exempelvis genom samtalsstöd. Mervärde
--	--	--

		För deltagarna: Vi erbjuder praktiskt och emotionellt stöd, vilket många deltagare beskriver som avgörande för deras framsteg. För verksamheten och lokalsamhället: Genom att vara tillgängliga och inkluderande stärker vi både individer och social sammanhållning i området.
Insats: Arbeta tillsammans med civilsamhället kring lokala demokratiinsatser. <u>Aktiviteter:</u> Mötesplatser Språkkurser och skapande projekt Läxhjälpcenter Brunch i Biskop Sommar i Länsman Målgrupp Boende i Biskopsgården.	Aktörer: IOP Biblioteksvännerna tillsammans med; Mötesplatser Socialförvaltningen Hisingen, Bostadsbolaget, Meeting Plays, Biskopsgårdens bibliotek, Friskvaderstorgets bibliotek Språkkurser och skapande projekt Socialförvaltningen Hisingen, Biskopsgårdens bibliotek, Nykterhetsrörelsens bildningsförbund, Studieförbundet ABF, Svartedalsskolan/Skola som Arena (matlagningskurs) Läxhjälpcenter: föräldrar, Socialförvaltningen	Resultat/analys: Mötesplatser Antal deltagare: 1882 personer (tom 6 november). Verksamhet på flera mötesplatser i Biskopsgården där öppna kostnadsfria aktiviteter med låga trösklar kontinuerligt har genomfört. Det har lett till ökad delaktighet, meningsfull fritid och social gemenskap för både barn, unga och vuxna i området. Blandningen av barn, unga och äldre som träffas och lär känna varandra skapar trygghet. Kontinuitet, tillgänglighet och lokal förankring: många Biskopsbor drivs av en stark vilja att bidra till områdesutvecklingen och verka för en bättre uppväxtmiljö för barn och unga och stärka deras framtidsmöjligheter. Fler mötesplatser, bättre skola, jobb möjligheter, meningsfull fritid och ökad trygghet är mycket viktiga behov som uttrycks bland boende i området. Att lyssna in invånares behov har varit en viktig del samt faciliterat möten, bidragit med information,

	Hisingen, Poseidon, Friskväderstorgets bibliotek, Bergsjöns Studiecenter Läxhjälpn (BSL), Röda Korsets Ungdomsförbund (RKUF) Brunch i Biskop Socialförvaltningen Hisingen, Meeting Plays, HP Warta, FC Majorna, Takarale Development Organisation, Eritreanska föreningen och en mängd besökande organisationer Sommar i Länsman Landamäreskolan, Skola som Arena, Socialförvaltningen Hisingen, Bo Bra, ArbVux, Kulturförvaltningen VGR, Bästa Biskop, Författarcentrum Väst/Sommarlovsförfattaren, Meeting Plays, FC Majorna, Integrationsnätverket.	kontakter och kunskap och kopplat ihop människor med gemensamma intressen och länkat vidare. Den lokala krisberedskapen i området har förstärkts genom workshops med boende under året samt en uppstartad krisstödgrupp med boende som kan stötta boende. I samarbete med Röda Korset 59 biskopsbor fått utbildning i första hjälpen. Meeting Plays är en plats som öppnas upp för boendestöd om en allvarlig händelse inträffar i området. Förtroendet har ökat tack vare kontinuiteten, tillgängligheten med kostnadsfria aktiviteter, välkomnande atmosfär, fika och öppet för alla åldrar och lokal förankring med lokala ledare med olika bakgrund och språkkunskaper. Kurserna och projekten i språk, skapande verksamheter och yoga Aktiviteter har lockat många seniorer och blivit en inkörsport till gemenskap, mångas ensamhet har brutits, nya vänskaper har uppstått och för många har det blivit en början till fler aktiviteter i området. Flera nyanlända har fått sina första jobb i Sverige och därigenom sina första referenser och också kontakter och socialt kapital som lett till andra anställningar. Antal deltagare: 797 personer (t o m 6 november)
--	---	---

		Läxläsning Engagemanget för studiestöd för barnen har växt ytterligare under året. Nu har även föräldrar som bor nära Friskvåderstorget engagerat sig och Biblioteksvännerna har tillsammans med engagerade föräldrar inlett samarbete med Bergsjöns Studieceter Läxhjälpen (BSL) och Röda Korsets Ungdomsförbund (RKUF) för att ytterligare stärka föräldraengagemanget, kvaliteten på studiestödet, läsfrämjande insatser och öka kunskapen om föreningsliv och demokrati. Antal deltagare: 2 036 personer (t o m 6 november) Brunch i Biskop har blivit en fantastiskt fin öppen demokratisk mötesplats där talarlistan görs på plats och alla har möjlighet att få prata. Bruncherna bidrar till informationsspridning, öppenhet, social gemenskap genom kontakt mellan boende, tjänstepersoner och politiker. Antal deltagare: 940 personer (t o m 6 november). WhatsApp-gruppen ”Biskopsgårdens kvinnor” med just nu 388 medlemmar bidrar till informationsspridning och ökad delaktighet bland kvinnor i Biskopsgården. Att informationen når ut om vad som finns att tillgå är en förutsättning för delaktighet. WhatsApp-gruppen har blivit ett viktigt sätt att nå ut med information om vilka aktiviteter som finns att tillgå i området. Här sprids dagligen information om
--	--	---

		fritidsaktiviteter, möten, föreläsningar mm Medlemmarna görs till administratörer så att de kan bjuda in fler. Nu behövs det män som vill göra motsvarande för Biskopsgårdens män! Medlemmar: 388 (6 november) Sommar i Länsman: Antal deltagare: 2 569 personer. Det blev en välbesökt mötesplats utomhus i Länsmansgården där barnfamiljer under 6 veckor deltog i sport, lek, rörelse, skapande och läsfrämjandeaktiviteter, fikade och umgicks. Mycket fina synergieffekter uppnåddes genom samarbetet. Gemenskapen stärktes i området då många barn, ungdomar och vuxna lärde känna varandra. Skapa jobb: Verksamheter har bidragit till att skapa lokala arbetstillfällen. Det är främst biskopsbor som anställts som samordnare, ledare, läxhjälpare, assistenter, handledare, m.m. De flesta anställningarna har varit korta, men inte desto mindre bidragit till värdefulla arbetslivserfarenheter och referenser för framtida jobb. Under 2024 har Biblioteksvännerna i Biskopsgården haft 50 anställda (inte bara i IOP:et). Därtill har det varit 20 Ung Extra-ungdomar som stärkt upp verksamheten och 28 ferieungdomar i Sommar i Länsman.
--	--	--

Insats: Finansierat inköp av parasportutrustning samt en 50 procentig tjänst med syfte att sprida information kring utlåning av parasportsutrustning på Fritidsbanken Frölunda. Målgrupp: Personer med funktionsnedsättning	Aktörer: Fritidsbanken, Socialförvaltningen Hisingen, Centrum, Nordost och Sydväst.	Resultat/analys: Insatser som genomförts under året: - Tagit fram en informativ film för att synliggöra möjligheterna att låna utrustning på Fritidsbanken. Denna har visats vid event och vid presentationer för olika aktörer. - Deltagit vid olika event som riktar sig direkt till målgruppen, exempelvis Para Puls festivalen. - Deltagit vid andra event för spridning, tex Veteran-VM. - Deltagit vid olika konferenser, t.ex. föreningskonferens. - Information har spridits genom att uppsöka verksamheter och aktiviteter som möter målgruppen samt informera och samarbeta med aktörer som i sin tur kan sprida i sina kanaler. - Under året har ett större nätverk skapats som planeras att ytterligare utvecklas. Det finns ett ökat intresse och nyfikenhet både hos individer och organisationer kring verksamheten. Utlåningen har ökat något men en större effekt av insatsen förväntas komma längre fram. Positiv feedback har inkommit från bla en person som slutat med en aktivitet på grund av att ett
---	--	---

		funktionshinder inom familjen tillkommit, och som nu ser möjlighet att återuppta aktiviteten med hjälp av fritidshjälpmedel på Fritidsbanken. Identifierade utmaningar är bland annat att målgruppen är svår att nå, delvis på grund av en upplevelse av att inte vara inkluderad i samhället. Det är även svårt att nå de som står utanför organisation och föreningsliv mm av flera orsaker, bland annat sekretess. Möjligheterna till denna insats har bidragit till en bra grund för att jobba vidare. Många fler känner till att det finns fritidshjälpmedel att låna för personer med funktionsnedsättning. Nu när Fritidsbanken Göteborg öppnat i Angered finns stora möjligheter att bredda verksamheten med mer fritidshjälpmedel och att få till samverkan mellan Fritidsbankerna. Löpande har det förts dialog med Parasportförbundet och Fritidsbanken Sveriges projekt med fokus för funktionshindrades rätt till aktiv fritid (3-årigt projekt som nu har permanentats). Ett aktivt samarbete har påbörjats med Funktionsrätt och Rulle-gruppen som har stort intresse för fritidshjälpmedel.
--	--	---

5.3.2 Analys/reflektion

För att kunna öka förutsättningarna för delaktighet, inflytande och tillit behöver vi arbeta brett och tillsammans med aktörer som är nära invånarna. Alla i staden har ett uppdrag att arbeta demokratistärkande och en viktig part i det arbetet är civilsamhället, föreningar och

organisationer, som är en bro till de grupper som oftast är underrepresenterade i våra demokratiska processer. Som en del i detta arbete har vi ännu fortsatt samverka med Demokrati- och medborgarservice kring invånarguiderna som ett viktigt verktyg i att möjliggöra att vi i områden med flertalet socioekonomiska utmaningar kan öka förståelsen om invånarnas kunskap och förståelse om våra verksamheter. Ett sätt att guida oss som stad och öka förutsättningarna för ökad delaktighet.

Avslutningsvis är det genomgående att vi behöver utveckla stödet och kunskapen för den målgrupp som är utsatt i många situationer och aspekter av samhället, personer med funktionsnedsättning. Det är ett arbete som är svårt utifrån att begreppet funktionsnedsättning inbegriper så många olika slags nedsättningar men centralt är att man inte har samma tillgång till tjänster men även främjande sammanhang som exempelvis träning och fritidsaktiviteter. Att möjliggöra sammanhang är ett steg i en riktning som vi behöver vara många aktörer som möjliggör.

5.4 Främja hälsosamma och hållbara livsmiljöer

Den fysiska miljön vi lever och verkar i, det vill säga livsmiljön, har stor betydelse för människors livsvillkor. Den fysiska miljöns utformning kan öka tryggheten och främja sammanhållning mellan grupper i samhället på individ-, områdes- och befolkningsnivå. Både psykisk och fysisk hälsa påverkas i hög grad av levnadssätt och det omkringliggande samhället.

5.4.1 Strategi för att uppnå målområdet

Följande strategier har varit fokus under målområde 4:

- **Öka förutsättningarna att ta del av den fysiska livsmiljön**

Gemensamma platser som gator, torg, parker men även gång och cykelvägar är viktiga för social samverkan och kan minska risken för utanförskap. Välplanerade gemensamma miljöer kan bidra till kommunikation och social samverkan. Alla har dock inte samma förutsättningar att ta del av dem och samhällstjänster på lika villkor. Till exempel är det många, speciellt kvinnor i Biskopsgården och Backa/Brunnsbo som inte kan cykla. Detta begränsar deras möjlighet både till arbete och att ta del av den fysiska miljön. Genom att ha erbjudit cykelkurser har vi ökat förutsättningarna för detta.

Insats och målgrupp	Aktörer	Resultat/analys
---------------------	---------	-----------------

Insats: Erbjuda cykelkurser till barn och vuxna i syfte att öka möjligheten att ta del av samhällets service och utbud. Målgrupp: Unga vuxna och vuxna i Biskopsgården och Backa som inte kan cykla/ har låga kunskaper i cykling.	Aktörer: Cykelfrämjandet, Bostadsbolaget, Poseidon, Socialförvaltningen Hisingen, Arvoderade kursledare Samt Styr&Ställ.	Resultat/analys: Biskopsgården: 29 personer har lärt sig cykla under sommarens tre nybörjarkurser i Biskopsgården. De som deltog i nybörjarkurserna har också fått möjlighet att delta i två fortsättningskurser. Effekt av satsningen har varit att personer som tidigare inte kunde cykla nu kan cykla till jobb eller skola och på fritiden. Backa: Totalt 10 träffar plus en avslutningsträff. Ett snitt på cirka 10 personer per träff deltog aktivt i undervisningen. Utöver anmälda deltagare anslöt fler personer.
--	---	--

5.4.2 Analys/reflektion

Att arbeta med att erbjuda cykelkurser har resulterat i konkreta resultat som har ökat förutsättningarna för både arbete och tillgång till livsmiljön. Under kommande år är ambitionen att även jobba mer tillsammans med våra kollegor inom stadsutveckling och trygghetsfrämjande för att på ett mer strategiskt plan arbeta med den fysiska livsmiljön.

5.5 Öka förutsättningarna för åldrande med livskvalitet

För ett hälsofrämjande, friskt åldrande är det betydelsefullt att kunna påverka sin tillvaro och sin livssituation. Att känna delaktighet i samhället och ha möjlighet till fysisk aktivitet ger förutsättningar till ökad fysisk, psykisk och kognitiv hälsa. Även social gemenskap bidrar i hög grad till åldrande med livskvalitet.

5.5.1 Strategi för att uppnå målområdet

I handlingsplanen för 2024 hade vi ingen satsning under detta målområde men under året har samarbete med en kulturförening i Backa, House of Possibilitas och samarbete med äldre- samt vård och omsorgsförvaltningen resulterat i två olika aktiviteter nedan för att främja hälsa för den äldre befolkningen.

Insats och målgrupp	Aktörer	Resultat/analys
Insats: Utbildning inom information- och mediakunnighet (MIK) för att öka medarbetarnas kompetens inom Äldre samt vård och omsorgsförvaltningen (ÄVO) kring utläring utifrån metodik och pedagogisk information- och mediakunnighet. Föreläsningar som var inkluderade: Workshops med filmvisningar kopplade till filmsamtal utifrån metoden Tala film - Tala liv samt praktiska workshops med egenproduktion av allt från bildspel till egna filmer. Målgrupp: Äldre	Aktörer: Filmpedagoger Folkets Hus, Föreningen House of Possibilitas	Resultat/analys: Medarbetarna inom ÄVO har fått ökad kunskap inom information- och mediakunnighet som de efter avslutad utbildning nu använder i sitt dagliga arbete. Enkätutvärdering har genomförts för att ta reda på seniorernas lärande och upplevelsen av MIK. Svaren visade att personer som deltagit har fått ökad kunskap och tycker det är ett intressant ämne och mycket nöjda med insatsen.
Insats: Aktiviteter riktat till äldre "Dagar ihop"(iHoP) Insatsen genomfördes av föreningen House of Possibilitas. Målet var att skapa en träffyta/mötesplats för seniorer (och andra ensamma som är hemma på dagtid) där de kan träffas och umgås och samtidigt uppleva något. Målgrupp: Äldre	Aktörer: House of Possibilitas samt professionella kulturarbetare	Resultat/analys: Nio tillfällen under hösten var caféet öppet för att möta seniorer och andra daglediga som sökte gemenskap totalt 91 personer deltog. Till en början var det få besökande vilket troligtvis berodde på att konceptet var nytt och att det var ont om tid för uppstart av projektet. Aktiviteten har lockat en ny senior publik.

5.5.2 Analys/reflektion

Eftersom det finns en enhet som specifikt jobbar med förebyggande och främjande arbetet för äldre har vi fokuserat på att skapa samverkan och synergier tillsammans med dem istället för att lägga stora delar av vår budget på målgruppen. Vi har under året haft god samverkan vilket kommer fortsätta under nästa år. Då kommer vi bland annat genom den stadenövergripande gruppen för äldres hälsa planera och genomföra ett seminarium om åldrande inför den internationella dagen för äldre den 1 oktober 2025.

6 ÖVERGRIPANDE REFLEKTIONER

Samordningen av folkhälsoarbetet sker i operativt forum, vilket är ett förvaltningsövergripande forum med fokus Hisingen. Det sker även mycket annan samverkan i det dagliga arbetet både internt, med andra förvaltningar samt med civilsamhället.

Stadens interna processer kring finansieringen har försvårat ett behovsstyrt folkhälsoarbete, samverkan mellan olika nivåer och olika huvudmän och därmed arbetet med handlingsplanerna. Folkhälsoinsatser finansieras till hälften av Västra Götalandsregionen och till hälften av Göteborgs Stad, i enlighet med samverkansavtal om folkhälsoinsatser. Kommunens del av finansieringen står respektive kommunal verksamhet för vilket försvårar folkhälsoinsatser i de fall där berörd kommunal verksamhet inte kan stå för halva kostnaden på egen hand. Hanteringen av kommunens finansiering av samverkansavtalet med regionen försvårar även möjligheten att finansiera folkhälsoinsatser i icke kommunal verksamhet så som exempelvis civilsamhälle, regionens hälso- och sjukvård och andra myndigheter. Detta bidrar till att avtalets avsikt att stimulera ett behovsstyrt folkhälsoarbete är svårt att fullfölja och därmed påverkas även arbetet med att ta fram en handlingsplan för samverkansavtalet.

Enligt samverkansavtal om folkhälsoinsatser kräver arbetet med att förbättra hälsan i befolkningen gemensamma insatser och samverkan mellan olika nivåer och huvudmän. Vi har sedan ny nämndsorganisation i VGR infördes upplevt att det blivit svårare och svårare att hitta rätt aktör och nivå att skapa just de där gemensamma insatserna och samverkan med inom VGR. Vi saknar den strategiska nivån som vi tidigare upplevt att vi haft tillgång till. Den nivå som kan påverka förutsättningarna för lokala vårdgivare till exempel Vi ställer oss frågan hur vi kan kroka arm med VGR på den strategiska nivån där vi inte blir hänvisade till utförarnivån eller nekade samverkan på grund av att vi inte arbetar med hela regionen som arbetsfält. Utvecklingsledare folkhälsa har i uppdrag att identifiera grupper som har den sämsta hälsan och i förlängningen arbeta för att utjämna skillnader i hälsa och livsvillkor. Det är ett gemensamt uppdrag som stad, region med flera måste hjälpas åt med. Därför vill vi lyfta det faktum att vi saknar VGR som en strategisk samverkanspart påverkar förutsättningarna för det lokala folkhälsoarbetet.

8 EKONOMISK REDOVISNING

ÅR 2024	BUDGET		UTFALL 2024-12-31	
	DRNG	SN	DRNG	SN
Utvecklingsledare folkhälsa (lön inkl. lönebikostnader)	1 169 000	1 169 000	990 154	990 154
Omkostnader (admin, kostnader, resor, kurser etc.)	5000	5000	19 132	19 132
Folkhälsoinsatser	DRNG	SN	DRNG	SN
Öka möjligheterna till en god start i livet och goda uppväxtvillkor	1 263 600	1 263 600	1 040 125	1 040 125
Öka den psykiska hälsan	290 000	290 000	438 042	438 042
Öka förutsättningarna för delaktighet, inflytande och tillit	665 000	665 000	921 158	921 158
Främja hälsosamma och hållbara livsmiljöer	50 000	50 000	20 000	20 000
Öka förutsättningarna för åldrande med livskvalitet	25 000	25 000	62 400	62 400
Övrig rörlig pott	29 400	29 400	0	0
Summa	3 497 000	3 497 000	3 491 012	3 491 012
Kvarvarande medel			5988	5988
Återbetalning till DRNG			0	0